

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Izhaja 15. in zadnjega dne v mesecu. Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane 20 Din., za inozemstvo 30 Din letno. Posamezna številka stane 1 Din. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

Urejuje Viljem Rohrman.

Vsebina:

Gnojnica, nadomestilo za čilski soliter. — Plevel in jučerna. — Peronospora in oidij. — Zakaj se trte v cvetu osipljejo? — Pridelki s travnikov v radovljiškem okraju in kako povečati pridelek krme v dolinah. — Kompost je hranilna knjižica za kmeta. — Kmetijsko posvetovanje v Mariboru. — Premovanje na Jezerskem. — Zivinorejsko zborovanje v Lescah. — Vprašanja in odgovori. — Dopisi. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Književnost. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Gnojnica, nadomestilo za čilski soliter.

Vobče je našim kmetovalcem znano, kako učinkuje dušik v čilskem solitru. Marsikateri gospodar bi si rad kupil potrebno množino solitra, samo da bi imel potreben denar. Čilski soliter se je v zadnjem času znatno pocenil in nikakor nočem podcenjevati njegovih dobrih lastnosti. Pač pa bi rad danes še enkrat opomnil vse naše posestnike, ki za nakup dragih dušičnatih gnojil nimajo denarja, naj si pomagajo pri pridelovanju okopavin z gnojnico. Pred kakimi 20 leti, ko je postal soliter iz neznanih vzrokov zelo drag, je začel Knauer, ravnatelj graščine Mešice pri Pragi, gnojiti sladkorni pesi z gnojnico med vrsticami. To se mu je tako dobro obneslo, da se je začel ta način močno uporabljati. Tudi letos se vrši na Češkem živahno gibanje

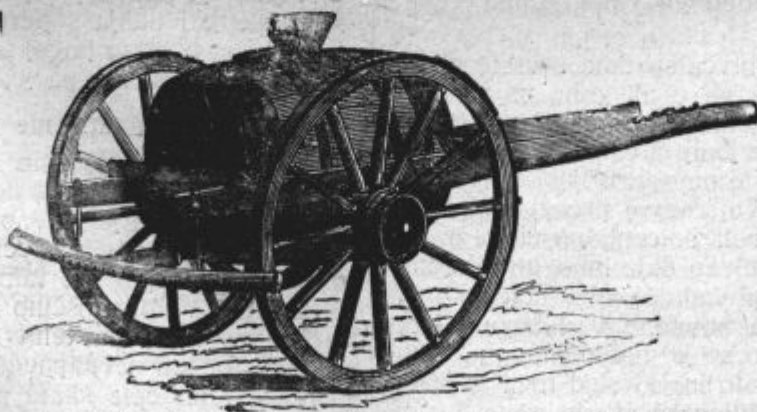
za tako gnojenje in so razne strojne tvrdke nalašč za to napravile posebne lajte na dveh kolesih z razdelilnikom gnojnice in z lemeži, ki razlito gnojnico med vrstami takoj zakrijejo, tako da izhlapi prav malo dušika v zrak. Tudi jaz sem na Češkem s takim orodjem delal in se je to gnojenje prav dobro obneslo. Kmet si lahko sam napravi tak preprost sod za gnojnico. Sod od petroleja ali olja se pritrdi na voziček, ki sloni na kolesih v širini 90 cm. Kolesa

naj bodo rajše bolj nizka in naj imajo vsaj po 5 cm široke obroče ali šine. Od zadaj se na dnu soda izvrti s premerom 5 cm velika luknja, na katero se natakne železna pipa s prikovano oziroma zvarjeno železno cevjo za škropljenje, ki bodi vsaj 160 do 180 cm široka. Pipa sama je opremljena s flančo in je pritrjena s štirimi vijaki na dno. Na spodnji strani cevi so izvrtane luknjice v premeru 1 cm. Oba konca cevi sta zamašena z zamaški. Gnojnica

za polnjenje soda mora biti čez gosto sito precejena, sicer bi se luknjice zamašile. Seveda je taka naprava sposobna za gnojenje sadežev, ki so sajani ali sejani v vrste. Pesa bi morala biti približno 45 cm, krompir pa 60 cm v vrstah narazen. Ta naprava se da uporabiti tudi za gnojenje slabotnih žit, tako da število luknjic za sto procentov in njih premer za polovico zmanjšamo. Slika 19. nam kaže tak navaden sod, ki si ga lahko sami napravimo in za pravilno razdelitev gnojnice priredimo. Treba le pripraviti potrebno pipo s škroplilno cevjo.

Gnojenje se vrši pred okopavanjem in po dežju, ko se zemlja nekoliko osuši. Gnojnica ne sme biti premočna, sicer bi rastlinstvo popalila. Tudi na Grmu bomo s tako preprosto napravo gnojili. Zato pa kličem vsem kmetovalcem: gnojnico v jame in na polje!

Franc Malasek.

Pod 9. Gnojnični sod na dvokolnič. Zgoraj lij s sitom. Zadaj škroplilna cev z luknjicami, privarjena na pipo.

Plevel in lucerna.

V zadnji številki „Kmetovalca“ je izrazilo uredništvo željo, naj bi se mu sporočila opazovanja glede škodljivosti raznih plevelov na lucerni.* Večkrat sem že opazil, da na lahkih zemljah, ki niso dovolj gnojne, lucerna v kratkem opeša ter se na njenem mestu začne pojavljati **mehka stoklasa**, ki se v teku dveh let, zlasti ako njeno seme dozori in izpade, tako razpase, da lucerno popolnoma uniči.

Tudi na kmet. šoli na Grmu se je pojavila trava, ki jo prištevamo med masnice in ki jo imenujemo **rušno masnico** (*aira flexuosa*) ter se prikaže zlasti pred drugo košnjo lucerne. Če tedaj košnjo pred dozorenjem plevela zamudimo, se nam omenjena trava tako razpase, da drugo leto lucerno popolnoma zaduši, tako da jo moramo preorati. Ako se lucerni obilo gnoji z gnojnico ali tudi s hlevskim gnojem, se prične bohotno zaraščati **regrat**, ki cvete zgodaj spomladi. Njegovo lahko leteče seme se raznese po vsej njivi, tako da v sledečem letu lucerno popolnoma zatre. Tudi **plešec** se izvršno počuti na takih njivah. Treba je torej lucerno sejati na čisto, brezplevelno in globoko preorano njivo. Oranje naj bi se izvršilo jeseni, spomladi je pa tako njivo le zrahljati. Gnojenje s svežim hlevskim gnojem ni na mestu, ker vsebuje preveč plevela. Na zemljah, ki za lucerno niso dosti rodovitne, se priporoča poleg gnojenja s potrebnim apnom, fosforovo kislino in kalijem dodati semenu tudi čistih kultur, dušik nabirajočih bakterijev (nitragina ali azotogena).

Franc Malasek.

Peronospora in oidij.

Veliko papirja se je že popisalo in veliko besed že izpregovorilo o teh dveh silno nevarnih boleznih vinske trte, pa še vedno jih vinogradniki veliko premalo upoštevajo.

Oba rastlinska škodljivca spadata v vrsto **glivic**. Kakor znano rastejo pa glive ali gobe najraje ob vlažnem in toplem vremenu, zato sta pa tudi glivici peronospora in oidij najbolj nevarni, kadar je poletje deževno in toplo. Peronospora ljubi bolj vlago, oidij pa potrebuje za svoj razvoj precej toplote. V suhem poletju se od obeh bolezni, posebno pa od peronospore le malo vidi. To daje mnogim lahkomišelnim vinogradnikom povod, da obe bolezni podcenjujejo, kar se jim pa navadno v deževnih letih prav hudo izplača. Tako se je godilo mnogim vinogradnikom tudi lansko leto in je vsled tega naše vinogradništvo utrpelo **milijonske škode**.

Posebno nevarna je našim vinogradom **peronospora** (palež, strupena rosa). Ako dve—tri leta zaporedoma vinograd močno napade, smo lahko ob vinograd. Ne zanašajmo se torej na slepo srečo, ampak zatirajmo to bolezen z vnemo in pravočasno in veselili se bomo uspeha. Pri tem pa se moramo okoristiti znanstvenih izkušenj o razvoju te glivice (biologije), drugače ne moremo pričakovati **poinega uspeha**.

* Uredništvo se je zanimalo pred vsem za nastop plešca po lucerni, gnojeni z gnojnico.

Razlika med peronosporo in oidijem.

Peronospora, znanstveno tudi še plasmopara (*viticola*) imenovana, je glivica, ki raste v **notranjščini** zelenih delov vinske trte, predvsem listov in grozdov.

Razmnožuje se potom drobnega semena, ki mu pravimo **troši**. Ob zadostni vlagi in toploti izkale troši na površini zelenih trtnih organov, njih klice se skozi luknjice „dihalne reže“ zarastejo v notranjščino teh organov, tam se razrastejo v fine nitke („podgobje“ ali „micelij“), ki s sesalnimi organi (haustoriji) izsesavajo in uničujejo stanice.

Bolna mesta na listu najpreje porumene, potem porjave in končno se list posuši in odpade. Po preteku krajše ali daljše dobe (od 5 do 15 dni) izraste „podgobje“ skozi „dihalne reže“ na spodnji strani lista, se razraste v nekaj grmiček (nosilec konidij) in na tem se razvije na tisoče novih trosov. Vse to vidimo na spodnjih straneh napadenih listov v podobni belih lis. Na grozdu (jagodah) vidimo tako belo prevleko le redkokdaj, to je le v zgodnji mladosti, dokler imajo namreč mlade jagode se dihalne reže. Take jagode pozneje počrne in odpadejo. Starejše, od peronospore napadene jagode ne dobijo sive prevleke, temveč le medlo, svinčeno barvo, pozneje se sirknejo (dobe vdrtnine), liki suha sliva; ako jih prezeemo, vidimo, da so znotraj rjave, kakor gnile. Šele v poznejši dobi napadene, že izraščene jagode, dobijo vdrtnine in postanejo modrikave (plavkaste), naposled črne in odpadejo.

Vse od peronospore napadene jagode se torej prej ali slej **posušijo in odpadejo**. Napaden grozd ima čedalje manj jagod, včasih štrle na trti le prazni peclji, včasih se zopet celi pecljički posušijo in vse skupaj ovne in odpade. Take slike pri **oidiju nikdar ne vidimo**. Od oidija (plesnobe) bolne jagode **ne odpadejo**, pač pa **razpokajo**, dobe pepelnatostivo barvo in postanejo trde in kot take ostanejo na trti do jeseni. Kdor je količkej vajen, ne bo torej nikdar mogel zamenjati oidija s peronosporo kakor se to še vedno dogaja. Prvi pogoj za uspešno obrambo proti vsakemu sovražniku pa je, da ga poznamo.

Kako zatiramo peronosporo?

Peronosporo moremo zatreti **le preventivno**, to je **preprečiti** jo moremo, **ne pa že napadene organe trte ozdraviti**. To je glavno pravilo, ki si ga moramo dobro zapomniti. Preprečiti pa zamoremo razvoj glivice peronospore le takrat, dokler se njena klica še ni zarila v notranjščino lista, oz. jagode. Če je že enkrat v notranjščini teh trtnih organov, je vsak trud zastonj, to, kar je napadeno propade boleznim, čeprav zlivamo cele škafe galice po trti. Zato je ta bolezen tako nevarna in uspehi zatiranja (škropljenja) bolezni v prvi vrsti **od prvega trenutka** odvisen.

Glivica prezimi v zemlji na odpadlih bolnih listih in jagodah v obliki t. zv. **zimskih troscev** (zimskega semena). Spomladi, proti koncu meseca maja, troši izkale in jih dež zanese iz zemlje na spodnje liste trte (blizu zemlje), kjer ob primerni vlagi in toploti izkale in napravijo **prve letne trose**. Kadar se le-ti pojavijo, je napad trte po peronospori neizogiben. Preden pade prvi dež moramo trto poškopiti, sicer je prepozno. Kadar prvi letni troši dozore, letijo na višje ležeče zelene organe trt, tam izkale in povzročijo napad peronospore. Tam izrastli troši okužijo zopet

med tem časom izrastle nove trtne dele, itd. Vse to se godi torej periodično, od časa do časa. Trosi peronospora potrebujejo vedno gotovo dobo, da izkale, da se njih klice zarastejo v list in da napravijo zopet nove tršce. To dobo imenujemo inkubacijsko ali valilno dobo, ki traja v maju kakih 12—14 dni, v pričetku junija 11 do 13 dni, sredi junija 9—11 dni, koncem junija 6—7 dni, julija 5—6 dni, itd. Čim topleje in čim bolj vlažno (mokro) je vreme, tem krajša je valilna doba, tem hitreje se peronospora obnavlja in tem nevarnejša je.

Ze iz tega, ker se možnost okužitve zelenih trtnih organov spočetka po 12—14 dneh pozneje vsak teden ponavlja in ker trta, zlasti v najhujši rašči, to je meseca junija do srede julija vedno nove in najbolj važne zelene organe napravlja, vidimo, kako nezmiselno ravnajo tisti vinogradniki, ki trto le enkrat ali dvakrat tekom poletja škropijo, čeprav s še tako močno galico.

Če hočemo imeti popoln uspeh pri škropljenju, moramo 1. o pravem času pričeti, to je preden peronospora trto okuži, in 2. škropljenje v krajših presledkih toliko časa ponavljati, dokler se na trti razvijajo tisti zeleni organi, ki jih trta neobhodno potrebuje, to je v času od konca maja do srede julija.

Po izkušnjah v naših krajih je pričeti s škropljenjem koncem meseca maja ali pa v začetku junija, ko dosežejo poganjki trt dolžino kaknega pol metra, na vsak način pa takoj, ko opazimo prvo infekcijo peronospora na najspodnejših listih (najbližje pri tleh). Drugo škropljenje naj sledi najpозneje 12—14 dni za prvim. Tretje škropljenje je izvršiti 2—3 tedne za drugim. Če je vreme deževno, škropimo v najkrajših presledkih in je treba potem štirikrat škropiti. Navadno škropimo dvakrat pred cvetenjem in enkrat do dvakrat po cvetenju. Sicer se pa na cvetenje pri tem ni treba nič ozirati, ker mu škropljenje ne škoduje.

Pravilna priprava in uporaba škropiva proti peronospori.

Uspeh škropljenja proti peronospori je odvisen tudi od pravilne priprave in pravilne uporabe škropiva. Mnogo nepotrebne prerekanja med vinogradniki je glede tega, zlasti pa kako močno naj se škropivo pripravlja. Tudi v tem oziru so se delali že tako izčrpnih in natančnih poizkusih, da je vsaka debata o tem odveč.

Proti peronospori učinkujejo najizdatneje bakrene soli. Od teh je pa najbolj znana modra ali bakrena galica.

Po natančnih preizkušnjah zadostuje v normalnih letih za prvo škropljenje enoodstotna raztopina galice, za ostala škropljenja pa eninpolodstotna raztopina. Le v bolj mokrih letih naj se napravi raztopina za pol odstotka močnejša. Nad dvooodstotna raztopina trti sicer ne škoduje (izvzemši prvo škropljenje), podaljša pa nepotrebno njeno vegetacijsko dobo in pomeni denarno izgubo. Vsaj itak že naši vinogradi požro na leto te dragocene soli za več kot 3—4 milijone dinarjev, zakaj potem še bolj narodno premoženje razmetavati. Prav dobro nadomestilo za modro galico je bakrena pasta „Bosna“ (Bosnapasta), vendar pa je dobro vzeti za pol odstotka močnejšo raztopino, zlasti v mokrih

letih. Drugi preparati bakra so pri nas še premalo preizkušeni. Bosnapasti ni treba ničesar dodajati, bakreni (modri) galici pa moramo pridejati apna, da ji odvzamemo kisline, sicer bi trto opalila. Apno ima torej v prvi vrsti namen, da odvzame galici kislino in dalje, da jo napravi težje raztopno, to je da je ne more dež prehitro odprati. Ako dodenemo galici apna več kakor je treba, škoduje to njeni učinkovitosti. Ravno v tem oziru se godijo pri nas velike napake. Naši vinogradniki jemljejo skoraj splošno preveč apna in s tem galico kvarijo.

Na težo je dobrega apna treba: neugašenega (živega) enako množino kakor galice; ugašenega, dobrega, mastnega apna pa polovico več, torej na vsak kg galice kilogram in pol ugašenega apna. Neugašeno (živo) apno moramo seveda pred uporabo ugašiti.

Pravilno pripravimo 100 litrov dvooodstotne galično-apnene, takozvane bordoške brozge tako-le:

V leseni posodi raztopimo v 50 litrih čiste, najboljše deževne vode, 2 kg galice, ki jo obesimo v kaki vreči v posodo, tako da seže vreča z galico pod gladino vode.

Ko je galica raztopljena, vzamemo 3 kg dobrega, mastnega apna ter ga razmešamo v kakih 10 l čiste vode na redek apnen belež. Ta belež precedimo potem v večjo, najmanj 120 l držečo leseno ali cementno posodo preko gostega sita in dodenemo še toliko vode, da imamo v posodi 50 litrov tekočine (apnenega mleka). V to apneno vodo vlivamo polagoma 50 litrov že pripravljene galične raztopine in pri tem vedno dobro mešamo.

Ko je vsa galica z apnom premešana, preskusimo s kosčkom belega, fenolftaleinovega papirja, ali morda ni galica še kislja, kar bi se zgodilo le, če je apno nečisto ali slabo. Če v to zmes pomočen preskusni (fenolftaleinov) papirček lepo pordeči, je v galici dovolj apna, drugače bi bilo treba apna še dodati. Tako pripravljena galica je mastno-lepljiva, se na trti dobro prime in izvrstno učinkuje, veliko bolj, kakor če se pri tem vzame apna preveč. Preveč apnena galica se hitro useda, kmalu pokvari in jo dež na trti prav kmalu odpere. Z apnom pomešana galica se drži en kvečjemu dva dni, potem poneha njena učinkovitost. Zato ne pripravljamo škropilne zmesi preveč naenkrat, posebno ne, če je vreme nezanesljivo. Če pa pridamo na sto litrov sveže pripravljene galično-apnene zmesi vsaj isti dan, ko jo pripravimo, še 10 dek (100 gr) v vodi raztopljenega sladkorja ali pa en liter (lahko tudi posnetega) mleka, se drži galica 6 do 10 dni. To je važno v nezanesljivem vremenu. Galica sama zase, brez apna, se drži seveda neomejeno dolgo.

Škropljenje.

Za škropljenje je treba predvsem dobre škropilnice, ki močno žene in galico na fino razpršuje. Čev škropilnice bodi na koncu zakrivljena, da omogočuje škropljenje lista od spodnje strani, od katere se list najhitreje boleznimi naleze, ker se na spodnjih plasteh lista nahajajo v listni kožici tiste dihalne reže, skozi katere se klice od peronospora najrajše zarijejo v notranjščino lista.

Vso trto je treba na fino poškopiti, ne pa obli-vati. Pri tem se porabi manj galice in je trta proti boleznim bolj zavarovana. Ne smemo pa pozabiti

škropiti **grozdja**, ki ga bolezen, posebno v mokrih letih, silno rada napada. Škropiti je, če je le mogoče, ob lepem, suhem in brezveternem vremenu. Le če je sila, škropimo tudi v mokrem vremenu, a škropljenje takoj, ko se vreme ustali, ponovimo. Zato ne sadimo trt pregosto, zlasti ne v bolj ravnih legah in v težki zemlji. Tudi plevel in enostransko, močno gnojenje z dušičnatimi gnojili ali pa s hlevskim gnojem pospešuje razvoj peronospore. Zato je treba, da vinograd pravilno gnojimo in pravilno obdelujemo, zlasti pa okopavamo in plevemo, zalistnike obiramo, vezemo, vršičkamo, itd. Nikdar pa ne izvršujemo tega dela v mokrem vremenu, ker to trti vselej zelo škoduje.

Ravnatelj **B. Skalicky**, Grm.

Zakaj se trte v cvetu osipljejo?

V mnogih letih, zlasti kadar je vreme v času cvetenja mokro in hladno, opazujemo, da se cvetje pri trti osiplje (obrije), ne da bi nastavilo jagode. Vzrok temu pojavu je ta, da se cvet ni oplodil, neoplojen cvet pa ne more napraviti jagod.

Da se cvet ne oplodi, je največkrat krivo slabo vreme. Cvetni prah, s pomočjo katerega se trtni cvet oplodi, prenašajo ponajveč žuželke. Če je deževno vreme, ne obiskujejo žuželke cvetja in ne pospešujejo oploditve. Trte so tedaj navezane na samooploditev, ki pa ni tako zanesljiva kakor tuja oploditev. Mnoge vrste trte so pa celo odvisne od tuje oploditve, ker nimajo plodovitega cvetnega prahu, ozir. imajo nepopolno razvite prašnike. Take trte so v cvetju posebno občutljive in se rade osipljejo. Imamo jih celo vrsto, narod jih imenuje **oprhljivke** in jim daje značilna imena, kakor: sipa, osip, posip, tična zaradi redkih jagod), itd.

Drugi vzrok, da se cvetje o slabem vremenu osiplje, je ta, da je slabo prehranjeno. V hladnem in mokrem vremenu sili sok trte bolj v vršičke, razvijajo se listi in mladike, grozdički pa stradajo. Kapice (čaše) obsede na cvetkih, cvetna brazda porjavi in ne sprejme oploditve. Tudi prašniki se v zaprtem cvetu zadušijo. To se dogaja posebno rado pri silvancu. Oprhljivost povzroči lahko tudi pomanjkanje redilnih snovi v zemlji, zlasti pomanjkanje kalija in fosforove kisline. Preobilno gnojenje z dušikom pospešuje raščo, kar je često na škodo rodovitnosti.

Zato moramo vinograde pravilno gnojiti in zlasti umetna gnojila razumno uporabljati. Pa tudi prevelika suša je lahko vzrok oprhljivosti, kar je pa pri nas redko.

Lani in predlanskim je pod vplivom **slabe prehrane** vsled deževnega in hladnega vremena trpel pri nas posebno **rdeči veltlinec**, ki sicer zelo bujno raste, je pa občutljiv v cvetenju.

Sredstva proti oprhljivosti trt so sledeča:

1. Sajenje v cvetenju neobčutljivih trtnih vrst. S pomočjo selekcije (izbire) pridemo lahko do manj občutljivih trsov tudi pri sicer občutljivih vrstah trt. Posebno v nizkih, zaprtih legah s težko zemljo ne kaže saditi občutljivih vrst. V takih legah se moramo izogibati tudi gosti saditvi in močnemu gnojenju z dušikom, ker oboje lahko povzroči oprhljivost trt.

2. Pravilno gnojenje. Bujno rastoče trte je gnojiti le s fosfatnimi in kalijevimi gnojili, druge z vsemi tremi vrstami gnojil.

3. Obročkanje. Če se osipljejo trte vsled slabe prehrane cvetja, se obročkanje dobro obnese. Obstoji v tem, da se približno **en teden pred cvetno dobo** na šparonih, blizu tam, kjer raste šparon iz lanskega reznika, napravijo okoliinokoli dve do lesa segajoči zarezni in se lubje olupi v obliki pol cm širokega obročka. To se napravi s pomočjo cepilnega noža ali pa s posebnimi kleščicami. Vsled te zarezne se na onem mestu ustavlja redilni sok, ki prehaja sicer iz listja v deblo in korenine in se obrne nazaj v zelene mladike, na katerih visijo grozdički. S tem dobe grozdički več hrane in se cvet pravilno razvije, to je kapice (čaše) odskočijo in oploditev se bolj zanesljivo izvrši. Obročkanje je priporočljivo posebno na močno rastočih trtah, ki rade grozde nastavijo in v cvetenju oprhnejo, kakor n. pr. rdeči veltlinec. **Šibko rastočih trt ne smemo obročkati, ker jih to oslabi.**

B. Skalicky, Grm.

Pridelki s travnikov v radovljiškem okraju in kako povečati pridelek krme v dolinah.

(Dalje in konec.)

Po dolinah bi pa bila omejitev žita in koruze naravnost umestna, kajti pridelovanje teh sadežev je po takih legah vsled jako ostrega podnebja in skoraj rednih pozeh premalo varno. Pač pa bi bilo v takih razmerah priporočljiveje sejati več detelje, ki tankaj jako dobro uspeva. V ta namen bi bilo priporočati namesto same črne detelje mešanico črne detelje in trave. Taka mešanica bi imela to prednost, da bi kmet lahko izrabljal isto ploskev za pridelovanje krme dva do tri leta zaporedoma, medtem ko ima danes črna deteljo običajno le pol-drugo leto na isti ploskvi. — Nadaljnja prednost bi bila, da bi sejal deteljo v bodoče na isto ploskev lahko eno leto prej, nego ako bi sejal deteljo samo brez primesi travnih semen. Vsled tega bi bilo kolobarjenje mnogo olajšano ter skrčenje žitaric omogočeno. Na ta način bi znašala ploskev detelje okrog $\frac{1}{4}$ vseh obdelanih njiv, medtem ko znaša danes le eno petino do ene šestine. Nadalje bi bil tudi donesek opisane mešanice na isti ploskvi večji kakor ob sami detelji in tudi krma bi bila tečnejša in izdatnejša, predvsem za mlečno živino. Detelja sama vsebuje preveč dragih beljakovin, trava sama pa premalo, medtem ko vsebuje mešanica detelje in trave hranilne snovi ravno v pravem razmerju, kar je jako važno z ozirom na štedenje teh snovi. Živina tako mešanico tudi rajše žre ter se da ista tudi lažje posušiti v seno. Ali travna semena za tako mešanico bi bilo treba izrabiti, in sicer izmed trav, ki dajejo že prvo leto polno košnjo, in takih trav, ki dajo polno košnjo šele v drugem in tretjem letu. Kmetijska družba za Slovenijo bi na naročilo takih trav sestavila pravilno razmerje travnih semen, ako bi ji naročnik pri naročilu označil vrsto zemlje, kamor misli sejati tako mešanico. V splošnem bi bilo vzeti od deteljnega semena okroglo 80%, a travnega semena okroglo 20% posetvenega prostora.

A omenjeni preokret, t. j. omejitev pridelovanja žita v prid večjega pridelka krme, dasi je iz mnogih ozirov upravičen, nikakor ni tako lahko izvedljiv, in oni kmetovalec, ki bi ga morda name-

raval izvesti, bi moral nastopiti to novo pot z vso previdnostjo in le polagoma. Nova razvrstitev rastlin (kolobar) bi se morala izvesti le polagoma in ne naenkrat. Nadalje bi se moral ozirati tudi na druge gospodarsko-obrtne in trgovske odnošaje, ki so tudi zelo važni.

Ali more v nekaterih okoliših Gorenjske, specielno v okoliših radovljiskega okraja, priti do omenjenega preokreta v gospodarstvu, **bi bilo resno pretresati**, ker manjka v teh okoliših naravne podlage za dobičkanosno pridelovanje žitaric. Pač pa so tam na drugi strani dani vsi naravni pogoji za živinorejo. Izmed raznih okolišev bi prišli gotovo že omenjena dolina Radovina in kranjskogorska dolina najprej v poštev. Kajti neekonomično bi bilo, da trpi in hira panoga, ki bi zamogla donošati največ čiste rente, vsled tega, ker se omogoča zasilen obstoj poljedelstva, čegar dobičkanosnost je pri najumnejšem kmetovanju vendarle dvomljiva, tako da isto bolj životari kakor ne.

Pričeti širše delovanje na to, da bi se omejilo poljedelstvo v nižavah, pa še ne kaže, ker bi isto ob premali izvedenosti kmeta lahko dovedlo morda do prenatrjenih in napačnih ukrepov. Vsekakor je pa umesten točen preizkus s posameznimi primeri, ker bi gola navodila ne privedla do uspeha. Ta preobrat gospodarskega načina bi se dal izvajati poskusoma in le polagoma po dobro premišljenem načrtu, in sicer v dveh okoliših, v vsakem na eni **zgodno urejeni kmetiji**, najbolje v kranjskogorski dolini in v Radovini. Predpogoji za ta poizkus bi bili:

1. Lastnik dotične kmetije izvede točno po načrtu postopno omejitev poljedelstva v dolini na korist travništva in pridelovanja detelj, in sicer za okrog $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{3}$ dosedanje ploskve. — Pripomniti je, da bi to zahtevalo ev. stroške za vzpostavitev oziroma povečanje kozolcev, brez katerih ob tukajšnjih vremenskih razmerah ni izhajati.

2. Dotični kmetovalec oskrbuje in gnoji svoje travnike po navodilih strokovnjaka.

3. Vodi preprosto, a natančno knjigovodstvo z letnim zaključkom, ki ga predloži vsako leto poklicanemu strokovnjaku v vpogled.

4. Izpolnjuje gornje pogoje skozi najmanj pet let.

5. Od merodajne strani se mu mora pomagati:

a) s prispevki k nakupu umetnih gnojil za travnike in njive,

b) z izdatno podporo k izboljšanju hleva, gnojnične jame in gnojišča.

Kompost je hranilna knjižica za kmeta.

Vobče je znano, da razumemo pod besedo kompost razne gospodarske odpadke, spravljene na enem kupu, na gotovem mestu blizu doma, ki naj služi kot nadomestek hlevskega gnoja v posameznih slučajih. Le redko se dobe gospodarji, ki obenem upoštevajo tudi važnost komposta v gospodarstvu, zato je potrebno, če hočemo povzdigniti produkcijo svojih pridelkov, da spregovorimo ponovno par besedi o važnosti tega domačega gnojila.

Razne smeti, cestno blato, plevel, blato ozir. naplavljen zemlja pri čiščenju jarkov, rovov in greznic, listje iz vrtov, odpadki iz kuhinje in hiše, saje, pepel (tudi od premoga), razni odpadki iz kleti (tropine od žganjekuhe, pokvarjeno korenstvo), pokvarjena krma in nastil oziroma listje iz hoste, sempir in pleve iz podov, mladje in rezino iz vinogradov in še drugo; vse to zbiramo na enem kupu na pripravnem, senčnem in zvišenem prostoru blizu gnojišča.

Dobro je, da je prostor pod kompostom kolikor mogoče neprodiren, n. pr. zbita plast ilovice daje trdna in neprodorna tla.

Kompost nastavimo v 2 ali 3 kupih in traja kompostiranje potem 2 leti. Kup bodi 1—1½ m visok. Vsaj 3 krat na leto ga moramo dobro prekopati in pri tej priliki pomešati s hlevskim (po možnosti konjskim gnojem) in dobro zaliti z gnojico (še boljše s straniščnikom) ter poravnati in dobro potlačiti. Da uničimo kaljivost plevelnega semena in pospešimo razpadanje ter trohnenje trdnejših sestavin, je ob lepem vremenu zgorljive stvari sežgati, nezgorljive pa posuti z ugašenim apnom. Poleti posadimo na kompost buče in kumare, da ostane kompost v senci; s tem uničujemo obenem zeleni plevel. Kompost postane polagoma enolične vnanjosti, podoben črni prsti in brez duha.

Pred uporabo ga po možnosti presejemo in očistimo kamenja in ogrcev.

Kompost kot splošno dobro gnojilo je neprecenljive vrednosti za gnojenje na domačem vrtu (v drugem letu) ter najboljše gnojilo za travnike in vinograde. Na travnikih ga trosimo v jeseni in tekom zime, kjer duši mah in naganja travo k obraščanju.

Gnojilno moč komposta spolnjudemo na travnikih v III. letu z umetnim gnojem: to se pravi v III. letu po uporabi komposta se gnoji iste z 200 do 300 kg Tomasove žindre in 120 do 150 kg kalijeve soli na ha.

Končno je kompost tudi za vinograde vsled svoje cenene naprave najvažnejše gnojilo. Z rednim (na vsake 4 leta) gnojenjem s 6—9 kg komposta na posamezno trto in v tretjem letu z dodatkom 4 do 5 dkg (1 žlice) apnenega dušika, 3 dkg (½ žlice) Tomasove žindre in 2 dkg kalijeve soli bomo tudi v vinogradih podvojili, če ne potrojili pridelke.

V ostalem je kompost tudi za okopavino dober nadomestek hlevskega gnoja, zlasti v letih, ko nam slednjega primanjkuje.

Fr. Kafol.

Kmetijsko posvetovanje v Mariboru.

(Dalje.)

II. Rastlinska produkcija.

Za povečanje in izboljšanje kmetijske produkcije naj služi:

1. melioracija slabih in osuševanje močvirnatih zemljišč in spolnitev delovanja hidrotehničnega oddelka v tej smeri. Tudi naj bi krajni komisar za agrarne operacije v prvi vrsti deloval za izvedbo komasacij zemljišč, medtem ko bi se naj z delitvijo skupnih zemljišč z največjo previdnostjo postopalo.

2. Propaganda za **globoko in boljše obdelovanje zemlje.**

3. Propaganda za uredbo vzornih gnojišč in gnojničnih jam ter pravilno negovanje gnoja. Naj bi se za dobro izvedbo

teh naprav delile posestnikom premije, a zidarskim mojstrom pohvalne diplome. Imena naj se primerno objavijo.

Načrti naj bi bili interesentom brezplačno na razpolago. Zaželeno je sodelovanje sanitetnega in veterinarskega referenta, ki naj s higijenskega stališča posvetita zadevi svojo pozornost.

4. S pridelovanjem in uporabo boljšega in čistejšega **semenskega blaga**. V to naj služi semenogojška postaja v Beltincih. Stremeti je za tem, da se število takih semenogojških postaj poveča in sicer za različne zemlje in nadmorske višine.

Razentega je takoj začeti s pripravami na pripoznavanje semenskega blaga.

V splošnem pa moremo stremeti za širjenjem dobrih, dovolj velikih trierjev za čiščenje žita.

5. Priporočati je v večji meri pridelovanje živalske **krme na polju** in na travnikih. Naj bi se dajalo v ta namen seme po znižani ceni. Obenem je priporočati pridelovanje deteljnega in travniškega semena v večji meri doma.

(Dalje sledi.)

Premovanje na Jezerskem.

Znana jezerska ovčereja, ki je sicer kakovostno dobro razvita, je pričela v zadnjem času nekoliko nazadovati. Vzrok temu je državna meja in s tem vezano dvolastništvo, vsled česar se je izgubilo več najboljših ovčjih planin, kakortudi otežkočen izvoz plemenskih ovac v Avstrijo, kar se je poprej stoletja in redno vršilo. S tem v zvezi je tudi dejstvo, da posamezniki opuščajo zanimanje za to prevažno panogo. Da se zopet poživijo, treba bo predvsem urediti pašne razmere dvolastnikov in doseči izvoz plemenskega materiala.

Z državnim prispevkom je živinorejski odbor v Kranju priredil dne 2. maja premovanje ovac na Jezerskem. Vkljub slabemu vremenu se je udeležilo premovanja 13 ovčerejcev oziroma skupin s 125 izbranimi živalmi.

Vobče so napravile živali najboljši vtis s svojo krepko rastjo in z lepim porastom volne. Le tu in tam se je pri kateri skupini opazila delna degeneracija v zrasti, ki jo je pripisati nadaljevalno sorodni reji.

Volna je bila kakovostno izvrstna, dlakastih primesi je bilo zelo malo. Razlika v volni med skupinami in posameznimi živalmi je bila pa vendar precejšnja tako v finesi, porasti života, kakortudi v gostoti volne.

Precejnjevale so se ovce po skupinah, in sicer v dveh pogledih:

1. Zrast živali posameznih skupin z enotami od 1 do 5;

2. kakovost, porast in gostota volne tudi z enotami od 1 do 5.

Premija se je pripoznala skupinam, ki so dosegle najmanj 5 enot. Nagrade se je pripoznalo 9 skupinam. Dobili sta 2 skupini po 5 enot, 4 po 7 enot, 1 po 8 enot in 2 po 9 enot. To premovanje je pokazalo, da je treba rejo izboljšati predvsem s skrbnim odbiranjem plemenskih živali in s preprečevanjem krvnega sorodstva.

Nižje Jezerskega v Zg. Kokri, kjer se je že tretje leto delalo z odbiranjem, so razstavljene skupine dobile po 9 enot. Živali so bile v zrasti kakortudi v kakovosti volne vse bolj zenačene, kar je končno cilj vsake reje in znak plemenske ustaljenosti (konštanca).

J. Hladnik, srez. ekonom, Kranj.

Živinorejsko zborovanje v Lescah.

V Lescah se je vršilo 3. maja t. l. v hotelu Legat zborovanje „Pasemskega okrožja gorenjske rdeče-cikaste živine“.

Udeležba na zborovanju je znašala 57 kmetovalcev iz kamniškega, kranjskega in radovljiškega sreza. Udeležili so se ga tudi: zastopnik „Gospodarske zveze“ g. Krištof; zastopnik „Zadružne zveze“ g. dr. Basaj; zastopnik Kmetijske družbe g. inž. Lah; zastopnik Živinorejske zadruge v Predosljah g. Zupan; drž. mlekarški instruktor Pevc, in drž. živinorejski instruktor Hladnik.

Predsednik pasemskega okrožja, g. **Borc** iz Kamnika, otvoril zborovanje ter v krajšem govoru utemeljuje potrebo ustanovitve „Osrednje pisarne“ okrožja, ki naj bi delovala za pospeševanje živinoreje s pobudami, z organizacijo vnovčevanja živine, s pospeševanjem zadrugištva, itd. V svrhu tega naj se izvoli odbor iz 5 članov.

Nato sledijo posamezni referati:

1. **G. Krištof** poda položaj živinoreje z ozirom na krizo v vnovčevanju živine, podaja smernice za zboljšanje ter priporoča organiziranje živinoreje v živinorejskih zadrugah odnosno odsekih ali odborih.

2. Srezki ekonom **Sustič** referira o planšarstvu z ozirom na splošno slabo stanje pašništva in živinoreje ter o delovanju živinorejskih odborov za srez Radovljica. Povdarja nujno potrebo strogega planinskega zakona, ki bi se moral najstrožje izvajati in kratko očrta glavne smernice takega zakona.

3. Drž. mlekarški instruktor **Pevc** referira o stanju mlekarstva (sirarstva in maslarstva) v Sloveniji s stališča rentabilnosti. Priporoča selekcijo živali s kalcijem na rentabilnost krmjenja, ki je podlaga za moderno mlekarstvo industrijo ter podaje smernice za zboljšanje slabega dejanskega mlekarstva.

4. Živinorejski instruktor **Hladnik** razpravlja o namenu živinorejskih odborov, njih razmerja do živinorejskega zadrugištva, katerih organizacij cilj je, ustvariti čisto-krvno mlečno linijo gorenjskega goveda, ki naj zboljšuje vso pasmo.

5. **G. Zupan** poda pregled delovanja živinorejske zadruge v Predosljah.

Na to se razvije zelo živalina debata k vsem referatom, ki izzveni v tem, da je najprej potreba popolnega sklada v delu vseh živinorejo pospešujočih organizacij. Mnogo se razpravlja o razmerju srezkih živinorejskih odborov do živinorejskih zadrug. Vsi zborovalci se enoglasno izrečejo za nujno potrebo obstoja in širjenja srezkih živinorejskih odborov ter za pospeševanje živinorejskih zadrug tam, kjer so dani pogoji za njih obstoj. Odbori in zadruge naj delajo paralelno z istim ciljem.

Nadalje se izvoli nov načelnik pasemskega okrožja gosp. Josip Burger iz Hraš pri Smledniku, tajnikom pa g. Ivan Zupan iz Srakovelj pri Predosljah. Vsaka živinorejska organizacija, zadruge ali odbor pa naj pristopi kot članica k okrožju. Namen okrožja je, delati na to, da se ohrani gorenjsko rdeče-cikasto pasmo in da se isto zenači, dalje delati na to, da se smotreno zamenjavajo plemenjaki in da se uveljavi **enotno delo** pri vseh živinorejskih organizacijah. Odbor pasemskega okrožja naj priskrbi od strokovnjakov primeren pravilnik za poslovanje.

Končno se sklene, prirediti vsako leto zborovanje na 1. nedeljo v maju, za katero naj živinorejci prej vpošljejo svoje predloge na predsednika.

Prihodnje zborovanje se vrši v Kamniku.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“ in le na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom. Kdor želi pismenega odgovora, mora priložiti 3 dinarje za stroške.

Vprašanje 38. Moj sosed ima sredi mojega gozda svoj gozd, iz katerega ima pot do ceste čez moj travnik. Sedaj pa hoče po tej poti voziti tudi iz tujih gozdov les, ki ga je kupil v kupčijske namene. Ali ima sosed pravico po tej poti voziti les tudi iz tujih gozdov? (F. B. v S.)

Odgovor: Iz Vašega vprašanja je razvidno, da ima Vaš sosed pravico pridelke iz svojega gozda voziti čez Vaš travnik. Ta služnostna pravica mu ostane nedotaknjena. Toda nobena služnostna pravica se ne da razširiti brez pristanka od obeh strani. Pravica voziti les po Vašem travniku iz drugih gozdov je nova oziroma razširjena služnost, ki postane veljavna le tedaj, če na to pristane tisti, ki mu je ta pravica v breme, torej v Vašem primeru Vi kot lastnik travnika, čez katero vodi pot. Dokler torej Vi ne dovolite, ne sme sosed voziti po tej poti lesa iz tujih gozdov. Drugačen bi bil položaj, če bi iz teh gozdov ne bila nikaka druga možnost spraviti iz njih pridelke in bi nastala zahteva po prisilni poti čez Vaš svet. L.

Vprašanje 39. Ker ne moremo odprodati svoje živine in nam mesarji zanjo ponujajo sramotno nizke cene, vprašam, ali sme kmetovalec svojo živino klati in prodati meso? (L. P. v R.)

Odgovor: Kmetovalci smejo svojo živino klati doma in meso prodajati v takem obsegu, da klanje ne dobi obrtnega značaja. Posebnega dovoljenja za tako klanje ni potrebno, pač pa mora dotičnik naznaniti občini klanje živine, mesogledec pa mora ogledati zaklano žival, če ni morda meso neporabno kot človeška hrana. Nadalje mora tudi kmet plačati občini užitinski davek od tistega mesa, ki ga proda. Po navodilih, izdanih od oblasti, je klanje in prodajanje mesa po kmetovalcih smatrati tako dolgo za postransko kmetijsko obrt, ki zanjo ne veljajo določila obrtnega reda, dokler se to vrši v mejah, ki so primerne dotični kmetiji, in dokler se izvaja po posestnikih samih, oziroma po njihovih kmetijskih delavcih ali drugih pomožnih osebah, in sicer na preprost način, primeren kmetijskim odnošajem. L.

Vprašanje 40. Imel sem posejano koruzo, ki so mi jo vrane popolnoma uničile. Kako ubranim posejano koruzo pred vrani? (I. B. v M.)

Odgovor: Posejano koruzo zavarujemo proti vranam in drugimi ptiči z namakanjem v takem barvilu, ki odvrča vse škodljivce pred zauživanjem. Tako sredstvo je **antiavit**. Z njim pobarvanega semena ptiči ne žro. Raba tega sredstva je prav preprosta. Vzame se en del antiavita na 100 delov vode, da se dobi 1% raztopina. 100 gramov antiavita se raztopi v 10 litrih vode v kaki lesenih posodi, ki ni več za kaj drugega porabna. Z mešanjem z lesenim drogom se pospeši raztopljenje te barve, ki se počasi vsiplje v vodo. Dasi se antiavit raztopi tudi v mrzli vodi, je vendar bolje vzeti za to toplo vodo, v kateri se hitreje topi. Železne posode, ki niso znotraj pocinjene ali posteklenjene, ni rabiti. Na primernem prostoru se ob vednem mešanju s kako vrtno škropilnico poškopri 100 kg semena z 10 litri antiavitove raztopine, tako da je vsako zrno zanesljivo pobarvano. Čez noč se ga pusti razgrnjenega, da se posuši. Dež antiavita ne izpere. Antiavit ima v zalogi Kmetijska družba, ki ga oddaja v zaklopnihah po 50 gramov za 18 Din, po 100 gramov za 35 Din, za $\frac{1}{2}$ kg 50 Din in za $\frac{1}{4}$ kg 80 Din. L.

DOPISI.

Iz Radovljice. Nagrade za planinske pastirje. Planinski odbor za radovljiški okraj je započel akcijo, da se vpeljejo nagrade za pridne planinske pastirje. V svoji seji z dne 24. januarja t. l. je sklenil, da se imajo jeseni obdarovati pastirji, ki so se izkazali med letom s skrbnim obdelovanjem planin in z marnim čuvanjem pašne živine, in da se v ta namen ustanovi poseben fond, iz katerega bi se delile nagrade. Z ozirom na ta sklep planinskega odbora sem se obrnil že na razne korporacije in jih poprosil za prispevke, oziroma za podpore. Odzvala se je dosedaj radovljiška posojilnica z lepim prispevom 1000 Din, za kar se ji tem potom najlepše zahvaljujem. Obračam se obenem na vse gospodarske odbore z vabilom, da to akcijo planinskega odbora vsestransko podpirajo in pouče o tem tudi svoje pastirje. Treba je, da vzgojimo pastirje, ki bodo vredni tega imena in katerim bomo lahko zaupali vsa potrebna dela po naših planinah. V soboto, 13. junija se vrši v **Lescah pri Krištofu** ob desetih dopoldne seja planinskega odbora, na kateri se bo sklepalo o teh nagradah kakortudi o tem, kako se ima vsa stvar urediti in izvesti.

Ivan Ažman, t. č. načelnik.

GOSPODARSKE STVARI.

Položaj na žitnem trgu. Cena domači pšenici je v zadnjem času trdna. Ameriška pšenica se je zaradi nižje cene dalje uvažala, vendar se čujejo pritožbe, da je glede kakovosti slabša kakor domača. Pri mletju daje 20–25 odstotkov otrobov, dočim jih daje domača le 10 odstotkov. Uvaža se tudi madžarska pšenica, ki je izvrstne kakovosti. Madžarska pšenica stane v Vojvodini franko ladja 470–475 Din, ameriška pa pride v Vojvodini zaradi večje vozarine na 490 Din.

Položaj na lesnem trgu se je nekoliko izboljšal. Naš les uspešno konkurira z avstrijskim v Italiji, kamor gredo večje količine našega lesa. Švica tudi kupuje naš prvovrstni trdi les. Celo v Madžarsko se pričena zopet izvažati les. Le Francija ga kupuje malo. Tudi na domačem trgu se bolj povprašuje po lesu. Cene v lesu so v splošnem trdne in ne bodo poskočile, če se bo dinar nadalje popravil.

KMETIJSKE NOVICE.

Soja. Kmetijska šola na Grmu je prejela od Agrikultural Experimental Station Wooster Ohio U. S. Amerika devet sort soje, ki jo je razdelila raznim kmetijskim šolam in kmetovalcem v poizkusne svrhe. Tudi udeleženci izleta društva kimečkih fantov in deklet iz Mokronoga in Gorenjskega so dobili razne vrste soje za poskuse. Vsak, ki je prejel to seme, je dolžan poročati o uspehih, ki jih bo dosegel. Rastline morajo tako dolgo stati na njivi, dokler glavni stroki popolnoma ne dozoriyo. Tudi naša šola dela z vsemi 9 vrstami natančne poizkuse. Vse te vrste soje so zelo zgodnje.

Malasek.

Vabilo na redni občni zbor Pokrajinske zveze vinogradnikov za Slovenijo, ki bo 27. junija t. l. ob enajstih v „Narodnem domu“ s sledečim sporedom: 1. Poročilo o delovanju zveze po zadnjem obč. zboru. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo preglednikov. 4. Izdajanje strokovnega lista. 5. Določitev stališča zveze napram osnutku novega vinskega zakona. 6. Slučajnosti.

Za odbor: Puklavec.

Veliki sejm in izložba v Subotici. Mesca avgusta in septembra se vrši v Subotici velesejm v zvezi z razstavo. Izložila

se bodo tudi vina iz vseh krajev naše države. Zainteresirani naj se prijavijo: Vinogradskemu nadzorništvu za Bačko in Baranjo v Subotici.

KNJIŽEVNOST.

Perutninarstvo. Sestavil A. Slivnik. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. To je naslov novi knjigi, ki obsega 174 strani in stane 44 Din, v platno vezana pa 56 Din. Knjigo je natisnila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu in jo lepo opremila s številnimi podobami, ki jih je priznano dobro in skrbno narisal ravnatelj Dragotin Humek. — Perutninarstvo je pri nas še vedno zelo zanemarjena panoga gospodarstva. Ob malem trudu bi lahko donášalo več dobička. Toda nevednost in malobrižnost vladata v tej stroki, ki sta krivi, da je naše perutninarstvo takorekoč še v povojih. Ne zanimamo se za perutnino toliko, kakor bi zaslužila. In vendar prinašajo kure, gojene v malem in velikem obsegu, razumnemu perutninarju primerno plačilo. Pisatelj se je sam bavil s perutninarstvom in nam v lahko umljivi besedi opisuje, na kaj vse je gledati, da se ta važna gospodarska stroka povzpne do večje rentabilnosti tudi po naših krajih. Obširneje so obdelane različne kurje pasme. Pogrešamo pa vmes naše štajerske pasme, ki so po sulmtalkah svetovno znane. Vsa tvarina je bolj splošno obdelana in bo služila v tej sestavi potrebam raznih rejcev perutnine, meščanu kakortudi kmetovalcu. Nekateri odstavki presegajo celo važnost takega spisa, kakor n. pr. sestavki o fazanu, labudu in noju. Važno pa je poglavje o kurjih boleznih, ki obsega vnanje bolezni, notranje bolezni, nezgode nesena in razvade. Knjiga je sestavljena po raznih virih in z veliko marljivostjo. Priporočamo jo vsem ljubiteljem in rejcem naše perutnine, da si jo nabavijo.

Uzgoj maslina. Tako je naslov mali brošuri, ki jo je spisal direktor kmetijske šole v Kninu Niko Marović in ki jo je izdala delegacija proizvajalcev čilskega solitra za Jugoslavijo v Beogradu. Spis obdeluje v poljudni besedi pridelovanje in oskrbovanje oljkega drevja in je važen zlasti za naše primorske kraje. Na 38 straneh razpravlja o izgojevanju oljkinih

sadik in kako je ravnati z različnimi vrstami oljk, o obdelovanju in gnojenju zemlje, o obiranju oljk in o oljkinih škodljivcih in boleznih. V dodatku je kratka črtica o uporabi oljk. Brošura se dobiva brezplačno pri zgoraj omenjeni delegaciji v Beogradu.

URADNE VESTI.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

1. Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil
2. Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnikstva, da pravočasno (t. j. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima biti objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijske družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30., po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Motnik, v nedeljo, 21. junija 1925. ob treh popoldne v občinski pisarni;

Otovec, v nedeljo, 14. junija 1925. ob desetih dopoldne v gostilni Jakoba Vrščaja, št. 18;

Semič, v nedeljo, 21. junija 1925. ob osmih zjutraj v društvenem domu;

Sv. Boltenk v Slov. goricah, v nedeljo, 14. junija 1925. ob desetih dopoldne v posojilnici;

Sv. Gregor, v nedeljo, 14. junija 1925. ob treh popoldne v občinski pisarni;

Sv. Jurij ob Ščavnici, v nedeljo, 21. junija 1925. ob dveh popoldne v gostilni Andreja Jurkoviča, Okoslavci;

St. Jurij ob Taboru, v nedeljo, 14. junija 1925. ob polosmih zjutraj po rani sv. maši v Šoči;

Žužemberk, v nedeljo, 21. junija 1925. ob štirih popoldne v Šoči.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

Ljubljana Maribor

Konji (prigon v Lj. 288, v M. 19 glav):

1 par dobrih konj 6.000 do 12.000

Voli in krave (prigon v Lj. 85, v M. 579 glav):

1 kg žive teže I.	10:50	9— do	10:50
1 „ „ II.	9—	8:50 do	9:50
1 „ „ III.	8:50	7— do	8—
1 „ „ krave, klobasarice	4:50 do 6—	3— do	4:50

Teleta (prigon v Lj. 13, v M. 17 glav):

1 kg žive teže 12:50 do 15— — do —

Prasiči (prigon v Lj. 561 glav, v M. 434 glav):

1 komad 6— 8 tednov stari	—	112 50 do	200—
1 „ 3— 4 mesece „	—	225— do	350—
1 „ 5— 7 „ „	—	375— do	450—
1 „ 8—10 „ „	—	625— do	750—
1 „ enoletni „ „	—	1000— do	1500—
1 kg žive teže, debeli	—	12— do	14:50
1 „ mrtve teže, debeli	—	15— do	16:50

Kože:

1 komad konjske kože	—	180— do	225—
1 kg goveje kože	—	12:50 do	15—
1 „ telečje kože	—	27— do	28—
1 „ prasičje kože	—	7:50 do	8—
1 „ gornjega usnja	—	110— do	130—
1 „ podplativ	—	70— do	90—

Perutnina:

1 komad, piščanec	18— do 20—	27— do 38—
1 „ kokoš	40— do 50—	40— do 45—

Mleko, maslo, jajca, sir:

1 liter mleka	3— do 3:50	3— do 3:50
1 „ smetane	—	12— do 16—
1 kg čajnega masla	60— do 70—	—
1 „ surovega masla	45—	40— do 44—
1 „ bobinskega sira	60—	—
1 „ sirčka	10—	5— do 10—
1 jajce	1— do 1:25	0:75 do 1:25

Žito in drugo:

1 q pšenice	475—	450—
1 „ rži	440—	425—
1 „ ječmena	410—	400—
1 „ ovsa	380—	350—
1 „ prosa	325—	450—
1 „ koruze (nove, sušene)	260—	375— do 400—
1 „ ajde	330—	300—
1 „ fižola, ribničana	350—	400— do 500—
1 „ fižola, prepeličar	425—	—
1 „ krompirja	175— do 200—	125— do 150—

Krma:

1 q sladkega sena	100—	55— do 70—
1 „ kislega sena	75—	—
1 „ slame	50— do 75—	45— do 50—

Kurivo:

1 m ³ trdih drv	160— do 220—	175— do 200—
1 „ mehkih drv	120— do 150—	125— do 150—